

відокремлені конструкції. У першому типі виділяємо еліптичні конструкції з пропуском підмета або додатка та називні прикметникові речення. Другий тип є більш складним і найчастіше характеризується поєднанням кількох типів відокремлення. При цьому можуть бути наявні такі стилістичні фігури, як ампліфікація та парцеляція, що значною мірою увиразнюють поезію як в емоційному, так і в семантичному аспекті. У поезіях Василя Стуса група складних відокремлених означень поділяється на три групи: речення без означуваного слова, парцельовані конструкції, відокремлений зворот з підрядним реченням у його складі. Найбільш уживаною підгрупою є парцельовані конструкції. Речення без означуваного слова вживаються рідше, ніж парцельовані. У структурі речень цього типу наявний еліпсис, що у цьому випадку вживається з метою досягнення лаконічності. Менш уживаною підгрупою складних відокремлених означень є відокремлений зворот з підрядним реченням у його складі, який надає означенню часткової самостійності, сприяючи формуванню вторинного граматичного центру речення.

Отже, відокремлені означення відіграють важливу роль у поезіях Ліни Костенко і Василя Стуса як засіб художнього увиразнення, уточнення.

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА

О. Ю. Поклонська

(слухач магістратури юридичного факультету Дніпровського державного університету внутрішніх справ)

Науковий керівник: доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат філологічних наук Дніпровського державного університету внутрішніх справ **Мороз Валентина Яківна**

Професійна культура юриста є багатокомпонентною, багатожанровою та різноманітною. Вона містить такі складові елементи, як мовна культура, мовленнєва культура та духовна культура, кожна з яких містить свої підскладові елементи. Так, духовна культура включає в себе естетичну, етичну, моральну, політичну, риторичну, правову, психологічну та інші культури. З-поміж них помітне місце посідає психологічна культура. Актуальність цієї проблеми досліджували науковці: В.Л. Васильєв, О.О. Бодальов, М.М. Обозов, Л.С. Калмигоров, Я.Л. Коломінський, Л.Д. Дьоміна та інші.

Психологічна культура в юридичному середовищі простежується в усіх основних іпостасях взаємодії: особистість, суб'єкт, індивідуальність. Вона має ієрархічну багаторівневу будову й багатокомпонентний склад; дозволяє

виявити особливості сприйняття іншого суб'єкта, глибину його розуміння, адекватність знань про нього, характер переживань, пов'язаних з іншою людиною [3, с. 117]. Психологічна культура юриста – це органічна єдність психологічної освіченості (знань, навичок, прийомів автотренінгу, саморегуляції тощо), волі, відповідних професійно-психологічних якостей, які чинять ефективний вплив на розв'язання правових ситуацій [6, с. 185]. Вона має таке підґрунтя, як мовна освіта, мовна поведінка, мовна і мовленнєва компетентність та компетенція. Мовна освіта – це невід'ємна складова професійної компетентності [2]. Мовна поведінка – це вся сукупність мовленнєвих дій і їхніх форм, що розглядаються насамперед у соціально-комунікативному аспекті [1, с. 2]. Мовна компетенція – це засвоєння, усвідомлення мовних норм, що склалися історично в фонетиці, лексиці, граматиці, орфоєпії, семантиці, стилістиці та адекватне їхнє застосування в будь-якій людській діяльності в процесі використання певної мови [1, с. 2]. Мовленнєва компетенція – це вміння адекватно і доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення [1, с. 3].

Зміст психологічної культури правника полягає в тому, що він повинен уміти володіти такими психологічними категоріями, як мотивація, бажання, спонукання, захоплення, натхнення, нахили та ін. Саме вони характеризують психологію юридичної праці та управління. Важливу роль наразі відіграє професійне навчання та наукова організація професійних дій.

З психологічного погляду це означає, що юрист повинен вміти знімати апруженість чи долати психологічні бар'єри, на основі власних сформованих позитивних емоцій виявляти професійну зацікавленість, уміло застосовувати владні повноваження. Завдяки цьому збільшується творчий потенціал, з'являється натхнення, підвищується працездатність, саморегульованість та спостережливість, активізуються пізнавальні процеси та гострота почуттів у професійній діяльності [4, с. 187].

Мета психологічної культури юриста досить вагома, адже йдеться про вміння юриста працювати з людьми, зберегти себе як моральну особистість. Слід зазначити, що юристові треба постійно вдосконалювати свої знання з мови, психології, філософії, культури мовлення з тим, щоб забезпечувати рівновагу між внутрішніми і зовнішніми психічними процесами, що, звичайно, впливає на зміст професійної діяльності.

Таким чином, простежується взаємодія рівня психологічної культури юриста безпосередньо з освітою. Адже, саме при здобутті освіти студентів-

правників викладачі навчають, як саме долати ті чи інші психологічні бар'єри, як реагувати в різноманітних ситуаціях. А при проходженні щорічної практики студенти мають змогу набуті знання застосовувати в практичній діяльності. Слід пам'ятати, що високого рівня знань досягнутих у професійній освіті, буде замало. Щоб стати професіоналом своєї справи, потрібно чимало докласти зусиль і в мовній освіті. Адже, як говорив Сократ, «заговори, щоб я тебе побачив», тобто можна добре володіти юридичним матеріалом, але, не маючи належного рівня знань з мови, не зможеш висловити свої думки. Мова юриста не завжди відповідає його психологічній культурі, тому що не кожен юрист уміє використовувати слово як засіб юридичної праці [4, с. 186]. Тому, здобуваючи освіту в навчальних закладах, треба вдосконалювати свої знання з мови та навчитися долати семантичні, фонетичні, логічні та стилістичні бар'єри.

Література

1. Артюшкіна Л.М., Рудь О.М. Мовленнєва компетентність як складова комунікативного процесу державних службовців // Л.М. Артюшкіна, О.М. Рудь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//soipro.narod.ru/documents/konf_zhuk/artushkina_rud.doc](http://soipro.narod.ru/documents/konf_zhuk/artushkina_rud.doc). – С. 1-4.
2. Енциклопедія сучасної України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=745.7
3. Кайманова Я.В., Тюрянський О.Д. Особливості психологічної культури адвоката // Я.В. Кайманова, О.Д. Тюрянський / Науковий вісник Херсонського державного університету. – Х., 2016. – С. 117-121.
4. Сливка С.С. Юридична деонтологія: навчальний посібник / С. С. Сливка. – К.: Атіка, 2008. – 296 с.

ЮРИДИЧНА ЛІНГВІСТИКА В УКРАЇНІ І СВІТІ

Д. В. Приступа

(курсант II курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ)

Науковий керівник: старший викладач кафедри українознавства та іноземних мов Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Декусар Ганна Геннадіївна

Якщо лінгвістика – наука про мову, її сутність, будову, функціонування та розвиток, правознавство – наука про об'єктивні закономірності розвитку держави і права, їх місце і роль у суспільному житті, то юридична лінгвістика – це міждисциплінарна наука про роль і функції мови в юридичній теорії та практиці. Об'єктом юридичної лінгвістики є мова, яка функціонує в царині юридичної науки й освіти, правотворчій, правозастосовній практиці й судочинстві [1].